

Лендєл О.Д.

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ

В статті розглянуто можливі шляхи підвищення ефективності управління туристично-рекреаційною галуззю на основі вдосконалення організаційно-економічного механізму її розвитку. Обґрунтовано напрями та заходи вдосконалення економічного регулювання санаторно-курортного комплексу з урахуванням дії ринкових регуляторів і механізмів на регіональному рівні, необхідність впровадження активної державної політики щодо розвитку туристично-рекреаційного комплексу. Досліджено проблеми та шляхи залучення інвестицій в туристично-рекреаційний комплекс.

Кількість бібліографічних посилань – 19, мова – українська.

Ключові слова: економічне регулювання, туристично-рекреаційний комплекс, організаційно-економічний механізм, залучення інвестицій.

ВСТУП

Визнання туристично-рекреаційної галузі однією з пріоритетних сфер національної економіки, вимагає особливих підходів до управління її розвитком з урахуванням кращого досвіду провідних туристичних країн світу. Механізм державного управління туристично-рекреаційним комплексом має функціонувати так, щоб створювати сприятливе середовище для розвитку туризму в регіонах України, в яких туристично-рекреаційний комплекс є одним з базових.

Туристично-рекреаційна сфера Карпатського регіону (Карпатського економічного району) є однією з галузей економіки, що характеризується позитивною динамікою росту, і при науково-обґрунтованому, ефективному використанні наявного потенціалу, враховуючи українські традиції та міжнародний досвід, вітчизняні туристичні центри і курорти зможуть на сучасному рівні задовольняти потреби як українських, так і іноземних громадян. Проте, в галузі існує цілий ряд проблем які перешкоджають реалізації поставлених завдань. По-перше, це проблема підвищення якості сервісу та оновлення матеріальної бази туристичних підприємств. По-друге, розвиток туристичної інфраструктури та малого підприємництва у сфері туризму, оскільки наявності самих туристичних ресурсів недостатньо для залучення та утримання туристів. По-третє, кадрове та інформаційне забезпечення туристичної сфери. По-четверте, проблема залучення інвестицій, яка є ключовою, оскільки її вирішення значною мірою сприятиме вирішенню вищенаведених проблем туристично-рекреаційного комплексу.

Все це обумовлює необхідність вдосконалення організаційно-економічного механізму управління, пошуку шляхів залучення інвестиційних ресурсів, підвищення ефективності управлінських рішень щодо напрямків розвитку туристично-рекреаційного комплексу, розробки і реалізації маркетингової стратегії відповідно до стану та тенденцій розвитку кон'юнктури субрегіонального туристичного ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам розвитку туристично-рекреаційної сфери Проблемам розвитку туристично-рекреаційної сфери в Україні присвячено цілий ряд міжнародних конференцій під егідою ООН та ВТО. В країнах СНД щороку реалізується більше 200 наукових проектів в сфері туризму, що свідчить про значну увагу до проблем розвитку туризму.

Питанням становлення та розвитку туристично-рекреаційного комплексу Карпатського регіону присвячено багато праць вітчизняних вчених, зокрема В.І. Мацоли [14], В.К. Євдокименка [5], В.С. Кравціва [11], Т.І. Ткаченко [19], Н.Б. Рошко [17], розвитку туристичної інфраструктури присвячені праці В.Ф. Кифяка [9], О.В. Музиченко-Козловської [16], питанням інвестиційного забезпечення розвитку регіону присвячені праці А.І. Сухорукова [18], Л.Р. Боднара [2], Р.С. Зварича [7], Ю.В. Мігушенка [15] та ін. В.І. Мацола на основі аналізу туристично-рекреаційного потенціалу Карпатського регіону, розглядає його як один з основних рекреаційних регіонів України. Однак більшість пропозицій щодо формування конкурентоздатного туристично-рекреаційного комплексу, які пропонуються авторами, орієнтувались на трансформаційний період економіки й потребують подальшого дослідження та оптимізації механізму управління його розвитком.

Мета дослідження полягає в пошуку шляхів забезпечення сталого розвитку економіки регіону, підвищення ефективності державного регулювання, підтримки бізнесу, зокрема в частині формування чіткої інвестиційної політики, пошук механізмів залучення інвестицій в туристично-рекреаційну сферу, стимулювання процесу становлення в галузі сучасних ринкових відносин, вдосконаленні регіонального механізму управління туристично-рекреаційного комплексу Карпатського регіону.

Методологія дослідження включає загальнонаукові та емпіричні прийоми економічної науки. У процесі дослідження використовувалися такі методи, як порівняння, абстрагування, системного аналізу, статистичні та експертних оцінок.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІЖЕННЯ

1. Організаційно-економічний механізм розвитку туристично-рекреаційного комплексу регіону

Україна належить до Центрально-Східного субрегіону Європейського туристичного макрорегіону. Умови розвитку та ринкового середовища, сталість соціально-економічних і туристичних зв'язків, схожість природно-кліматичних умов та туристично-рекреаційних ресурсів Карпатського регіону дозволяють виокремити регіональний субриниок у складі Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії, Молдови [13, с. 369-370]. В цьому плані, попри всі наявні ресурси та бажання, вітчизняна індустрія туризму відстає від країн сусідів. Більшість туристичних підприємств слабо орієнтована на закордонні ринки, навіть серед підприємств які відповідають міжнародним стандартам. Така ситуація зумовлена відсутністю комплексних туристичних продуктів, їх низьким маркетинговим та інформаційним забезпеченням, незадовільним станом багатьох історичних пам'яток культури, нерозвиненістю інфраструктури. Досвід розвинутих країн свідчить, що для того щоб туризм дійсно сприяв розвитку економіки, важливими є як прийом так і відправка туристів. Україна володіє значним потенціалом розвитку туризму, якому буде сприяти в першу чергу зростання міжнародного туризму, а також поступове зростання виїзного та внутрішнього туризму.

Державне регулювання туристично-рекреаційного комплексу передбачає цілеспрямований вплив держави на діяльність господарюючих суб'єктів та ринкову кон'юнктуру для забезпечення сприятливих умов розвитку туризму, реалізації державних пріоритетів. В основі регулювання розвитку туристично-рекреаційного комплексу знаходиться організаційно-економічний механізм функціонування галузі, який являє собою комплекс організаційних, економічних і правових заходів, що забезпечують ефективне використання можливостей, реалізацію внутрішнього потенціалу кожного суб'єкта, забезпечують досягнення інтересів всіх учасників. Критеріями ефективності управління розвитком регіону та туристично-рекреаційного комплексу будуть такі результати, як підвищення рівня якості життя, зростання доходів населення, податкових надходжень, покращення інвестиційної привабливості та прибутковості підприємств, що працюють на регіональному ринку.

Для визначення конкретного механізму регулювання розвитку туристично-рекреаційної сфери окреслимо основні особливості її функціонування на регіональному рівні. По-перше, особливістю туристично-рекреаційної сфери є високий рівень глобалізації туристичного ринку, що значною мірою формує залежність розвитку національного та регіональних туристичних ринків від загальносвітових тенденцій. Проте, навіть в межах конкретної території може створюватися широкий асортимент туристичних продуктів, кожен з яких буде орієнтований на свою цільову аудиторію споживачів. По-друге, в рамках глобальної індустрії туризму та рекреації туристичні продукти створюються в своїй більшості та прив'язуються до конкретної території, де вони реалізуються, шляхом поєднання різноманітних товарів і послуг, що надаються клієнтам. Тому туристично-рекреаційну галузь важко окреслити як відокремлену галузь економіки. Скоріше, цей вид діяльності заснований на інтегрованому використанні потенціалу території та факторів виробництва різних галузей, створюючи на основі поєднання товарів, послуг і вражень привабливий продукт. Ця особливість туристично-рекреаційної сфери зумовлює складність управління її розвитком, оскільки потребує узгодження діяльності підприємств різних галузей. По третє, нерівномірність потреб в капітальних вкладеннях та інвестиціях. Одні види туризму вимагають затратної і високоорганізованої туристичної інфраструктури, високого рівня якості послуг, інші можуть розвиватися в умовах практично повної їх відсутності. Але і в одному, і в іншому випадках туризм та рекреація розглядаються як сфера економічної діяльності, здатна дати стимул у розвитку економіки регіону та створити необхідні умови росту.

Враховуючи вищенаведені особливості туристично-рекреаційної сфери, підвищити ефективність функціонування туристично-рекреаційного комплексу на регіональному рівні можна реалізувати за допомогою узгодження стратегії розвитку з елементами організаційно-економічного механізму і реалізації відповідних методів та прийомів організаційно-економічного механізму на мікро-, мезо- та макрорівнях, що схематично наведено на рис. 1. Запропонована на рис. 1 схема розробки та забезпечення реалізації стратегії розвитку туристично-рекреаційного комплексу показує залежність та взаємозв'язок між окремими елементами організаційно-економічного механізму. Орієнтуючись на динамічний розвиток та результати ефективної міжгалузевої взаємодії різних структур туристично-рекреаційного комплексу регіону, доцільним є пошук і дослідження наукових напрямів удосконалення механізму розвитку функціонування на кожному рівні. Також заслугове на увагу пошук шляхів нарощування й активізації економічного потенціалу туристично-рекреаційного комплексу, конкретні характеристики використання якого безпосередньо залежать від наявних в регіоні туристично-рекреаційних ресурсів та попиту (внутрішнього та зовнішнього відносно країни), рівня господарської взаємодії галузей регіональної економіки.

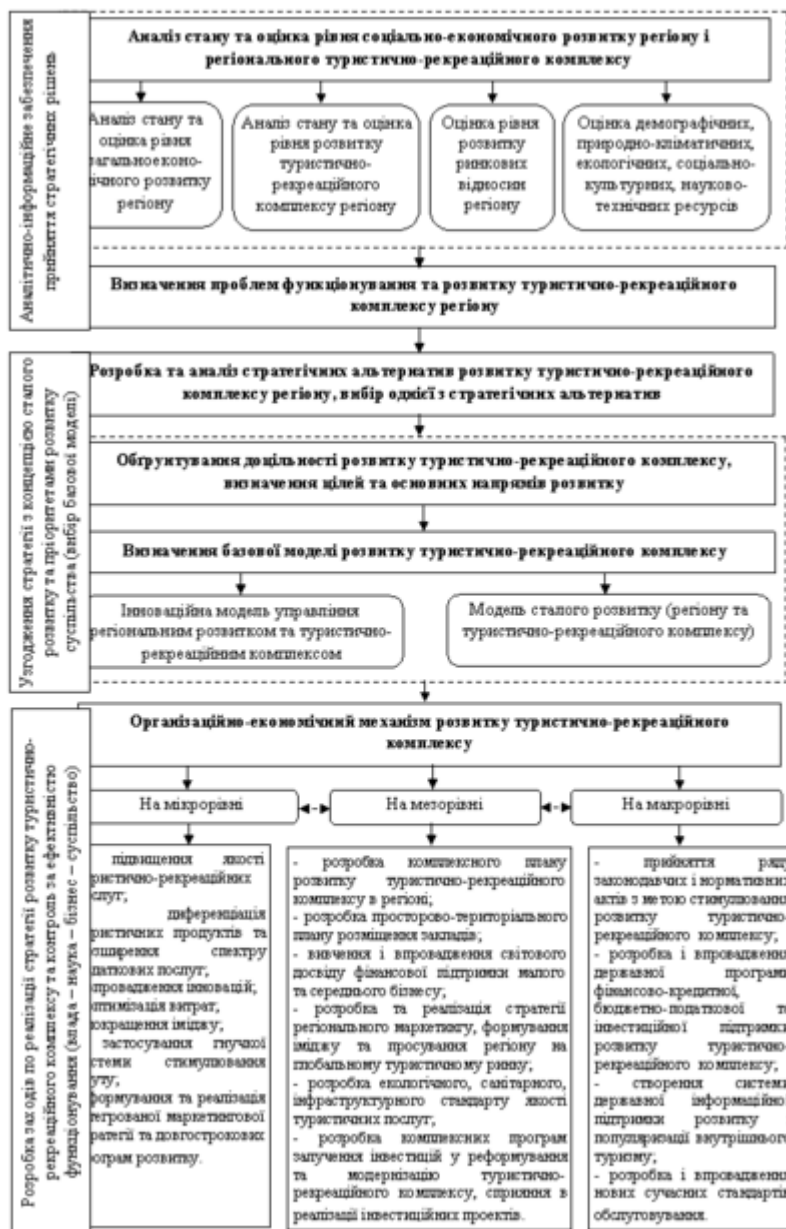

Рис. 1. Схема формування стратегії розвитку туристично-рекреаційного комплексу та організаційно-економічний механізм її реалізації

Таким чином, для збалансованого розвитку туристично-рекреаційного комплексу необхідним є реалізація низки узгоджених заходів на мікро-, мезо- та макрорівні. Зокрема, на мікрорівні першочерговим завданням є підвищення якісного обслуговування туристів та рекреантів, формування мережі малих приватних готелів і засобів розміщення інших типів, а також поступовий розвиток інфраструктури обслуговування. На мезорівні важливим питанням є формування перспективних планів територіально-просторової розбудови рекреаційних зон та регулювання рекреаційного навантаження на рекреаційних територіях, присвоєння окремим зонам статусу природно-заповідної території з подальшим їх використанням у рекреаційних цілях, реалізація комплексу регіонального маркетингу з просування Карпатського регіону, як привабливого місця для туризму та рекреації. На макрорівні важливим завданням є міжгалузєва координація та формування позитивного іміджу України на міжнародному туристичному ринку, розробка загальнонаціональних програм стимулювання внутрішнього туризму, поступове вдосконалення законодавства в сфері туризму, підвищення державних вимог та стандартів у галузі, застосування загальнонаціональних складових організаційно-економічного механізму розвитку: організаційних, економічних, фінансово-інвестиційних, соціальних та екологічних.

2. Шляхи залучення інвестиційних ресурсів в розвиток туристично-рекреаційного комплексу

Проблема інвестування є актуальною для більшості українських підприємств і тому може розглядатися як загальнодержавна. Поєднання зусиль держави та суб'єктів господарювання є важливим фактором у вирішенні цієї проблеми. Метою такого об'єднання є подолання кризових явищ та зростання

суспільного достатку. Здійснення інвестування з внутрішніх джерел на сучасному етапі не може забезпечити потребу в інвестиційних ресурсах з одного боку, а з іншого, в Україні відсутній відповідний механізм здійснення інвестування через недостатній розвиток інструментів мобілізації приватних заощаджень в інвестиційні ресурси, нерозвиненість фондового ринку, здійснення пенсійної реформи.

Зовнішні джерела, тобто іноземні інвестиції, є більш реальними для вітчизняних підприємств. Щодо Карпатського регіону, то економіка регіону вкрай потребує вирішення цілого ряду питань: відновлення стабільної роботи багатьох підприємств промисловості, розвиток пріоритетних напрямів діяльності, зниження енергомісткості виробництва, технічне переоснащення тощо. З іншого боку, Карпатський регіон межує з чотирма країнами Європейського союзу, що створює передумови до налагодження тісних транскордонних зв'язків між суб'єктами господарювання в рамках Карпатського євро регіону. Україна для іноземного капіталу є одним з багатьох регіональних ринків, куди можна вкласти капітал. Але чи надійдуть інвестиції на український ринок залежить від рівня його привабливості для іноземних інвесторів. Щоб визначити привабливі та непривабливі сторони українського ринку потрібно проаналізувати всі ключові моменти, що впливають на процес інвестування.

Іноземні інвестиції виконують роль каталізатора структурної перебудови економіки, стимулюють розвиток ринкових відносин та сприяють інтеграції національної економіки у міжнародний контекст. Саме інтенсивність залучення прямих іноземних інвестицій на початковому етапі трансформації постсоціалістичних країнах, на думку науковців Центру досліджень перехідних економік Туринського університету (Італія), зумовили високі темпи зростання їх економік протягом останніх років [10, с. 9].

Дослідження Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) показують, що іноземні інвестиції безпосередньо впливають на ефективність підприємств і, як наслідок, всієї економіки. Компанії, які отримують інвестиції нерезидентів, разом з капіталом набувають технології, ноу-хау та нові підходи до менеджменту. У результаті такі компанії показують вищу економічну ефективність (у розрахунку на одного працівника) порівняно з іншими фірмами. Окрім того, вплив іноземних інвестицій на місцеву економіку має мультиплікативний ефект. Адже інвестиції стимулюють покращання діяльності бізнес-партнерів та встановлюють нові стандарти конкуренції.

Для багатьох іноземних інвесторів Україна є малопривабливим регіоном для інвестування через дуже низькі рейтинги інвестиційної привабливості та високий ступінь інвестиційного ризику. Рейтинги вказують на загальний низький рівень інвестиційної привабливості України та стабільність такої тенденції. Тому погіршення рейтингу України на фоні кращих інвестиційних рейтингів, особливо центральноєвропейських країн, безпосередніх конкурентів України (Чехії, Словаччини, Угорщини, Польщі, Словенії, Естонії, Румунії, Латвії, Литви) є хоч і суб'єктивною оцінкою, але інколи стає вирішальним негативним фактором при прийнятті інвестиційного рішення.

Як основні складові інвестиційної привабливості виділяють дві характеристики: інвестиційний ризик та інвестиційний потенціал. Інвестиційний потенціал, як оцінюючий показник, враховує основні макроекономічні характеристики, такі як насиченість факторами виробництва, споживчий попит населення тощо. Сукупний інвестиційний потенціал регіону складається з восьми складових елементів (потенціалів): споживчого, трудового, інтелектуального, виробничого, інфраструктурного, інноваційного, фінансового, природно-ресурсного, кожен з яких, в свою чергу, характеризується цілою групою показників.

На відміну від більшості країн Центральної і Східної Європи, Україна поки що не змогла вирішити завдання створення сприятливого інвестиційного клімату, що передбачає формувань стабільних політичних і макроекономічних умов, захисту прав власності. Проте поліпшення інвестиційного клімату саме по собі не здатне забезпечити різке збільшення об'ємів іноземних інвестицій. Як показує досвід країн СНД, поліпшення інвестиційного клімату є необхідною, але не достатньою умовою притоку іноземних інвестицій. Вирішення цієї задачі вимагає реалізації заходів щодо створення правових основ діяльності іноземних інвесторів і специфічних стимулів для залучення ПІІ, направлених на підвищення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів і залучення їх уваги до перспективних інвестиційних проєктів на території країни.

У питанні формування позитивного інвестиційного клімату можна використати досвід країн Південно-Східної Азії, які досягли значних успіхів у залученні інвестицій. У цьому регіоні прийнято виділяти чотири хвилі економічного зростання, одним із чинників якого є залучення інвестицій. Першу хвилю представляє Японія, другу - розвиток чотирьох «тигрів» (Гонконг, Південна Корея, Сінгапур, Тайвань), третю - Індонезія, Малайзія та Таїланд, четверту - Китай. Сприятливий інвестиційний клімат у цих країнах створювався шляхом надання податкових пільг, регулювання відсоткової ставки, обмеження як імпорту споживчих товарів, так і надання кредитів на споживчі цілі. При цьому кожна країна намагалася реалізувати певні пріоритети. Так, наприклад, Південна Корея та Тайвань обмежували надходження прямих іноземних інвестицій, орієнтуючись переважно на імпорт ліцензій, технологій та знань. Країни третьої хвилі, навпаки, приділяли значно менше уваги імпорту ноу-хау, зосереджуючись на залученні саме прямих інвестицій. Уряди цих країн активно підтримували малі та середні підприємства у сферах впровадження нових технологій, кредитування, надавали їм інформаційні та рекламні послуги. Крім того, інвестиційна політика враховувала особливості регіонів відповідних країн, однак, регіональні відмінності майже не впливали на поведінку інвесторів.

В багатьох розвинених країнах залучення інвестицій в розвиток окремих галузей здійснюється через використання фінансових корпорацій чи фінансових фондів, завданням яких є формування позитивного іміджу території за її межами, презентація інвестиційних проектів, залучення внутрішніх і зовнішніх донорів, надання допомоги по залученню фінансових ресурсів, представництва суб'єктів господарювання в міжнародних програмах та фінансово-кредитних установах, страхування від комерційних ризиків. Така діяльність передбачає вивчення поведінки інвестора, його інвестиційних мотивацій, дає можливість розробити програму необхідних спонукальних дій направлених на інвестора. Ця задача є дуже багатоплановою, її розв'язання вимагає проведення економічних, психологічних, соціологічних, політологічних та інших досліджень із застосуванням сучасних методів обробки їх результатів, у тому, числі системного аналізу та математичного моделювання.

Україна можна скористатись і досвідом Туреччини. Діяльність іноземних інвесторів у цій країні регулюється національним режимом, тобто, іноземні інвестори мають ті ж права, що й національні підприємці. Особливістю турецького законодавства є те, що до інвестицій крім власне коштів належать і найновіші технології та управлінський досвід. Місткий ринок недорогої робочої сили (подібний до українського) є також фактором інвестиційної привабливості цієї країни. [12]

Проте, ефективність формування правових основ діяльності іноземних інвесторів вирішальним чином залежить від того, в якій мірі країні вдалося реалізувати базові заходи по створенню сприятливого інвестиційного клімату. Внаслідок цього один і той же набір законодавчих механізмів і гарантій може по різному впливати на інвестиційну привабливість країн, що розрізняються по рівню стабільності інвестиційного клімату і його відповідності інтересам іноземних інвесторів.

Для зміни ситуації, що склалася в Україні, і інтенсифікації притоку ПІІ необхідно переглянути політику у галузі іноземних інвестицій. Кардинальні зрушення припускають використання прийнятих в міжнародній практиці принципів залучення іноземних інвестицій, перегляд пріоритетів відносно сфер інвестування. Україна не має можливості здійснювати стимулювання ПІІ в значних масштабах. Обмеженість засобів вимагає чіткого вирішення таких питань, як методи стимулювання, на які цілі повинні витрачатися засоби, пріоритетні галузі залучення ПІІ, кому, на яких умовах і ким можуть надаватися пільги.

Політика по відношенню до ПІІ повинна включати наступні обов'язкові характеристики:

- чітка послідовна стратегія, що відображає довгостроковість намірів держави в залученні ПІІ, що викликає довіру інвесторів;

- узгодженість основних положень політики залучення ПІІ у всіх гілках влади на регіональному і національному рівні, а також в підприємницьких колах;

- відповідність декларацій і реальних дій, відсутність кон'юнктурних політичних змін, ясність конкретної програми дій органів влади регіонального рівня, що забезпечують поліпшення інвестиційного клімату в Україні в цілому.

Пріоритети політики залучення ПІІ повинні бути зосереджені на декількох аспектах:

- заохочення окремих, важливих для економіки України видів діяльності, включаючи експорт конкурентоздатної продукції і імпорт нових технологій;

- галузеві пріоритети: залучення ПІІ у високотехнологічні галузі (інформаційні технології, літакобудування та аерокосмічна галузь); галузі, що мають характер «вузьких місць» в економіці; галузі, що обумовлюють розвиток експорту – машино- і верстатобудування для легкої промисловості, обробної галузі, енергетики та металургії.

- пріоритети відносно компаній: недоцільно відмовлятися від стимулювання інвестицій великих компаній, але в той же час слід звернути увагу на залучення інвестицій дрібних і середніх іноземних компаній, які в набагато більшому ступені потребують вдосконалення загальної законодавчої бази стимулювання ПІІ і надання гарантій стабільності умов інвестиційної діяльності на національному рівні;

- пріоритети регіонального розвитку: замість практики створення штучно сприятливих умов інвестиційної діяльності в окремих регіонах шляхом надання їм статусу вільних економічних зон необхідно використовувати нову стратегію, направлену на використання ресурсного потенціалу регіонів з урахуванням розвитку інфраструктури і адміністративних інститутів, необхідних для цільового залучення перспективних інвесторів;

- пріоритети щодо країн походження інвестицій: активізація процесу залучення ПІІ в економіку України вимагає диверсифікації джерел притоку інвестицій як за рахунок економічно розвинених країн, так і країн що розвиваються.

Політика відносно ПІІ повинна бути сфокусована на ліквідації формальних обмежень і адміністративних бар'єрів на шляху іноземного капіталу, на використанні системи гарантій, орієнтованих на специфіку іноземного інвестування і покликаних компенсувати негативні наслідки інвестиційного клімату.

Проведення Чемпіонату Європи з футболу 2012 року супроводжувалася значними очікуваннями щодо прискорення економічного розвитку України та підвищення ефективності використання туристичного потенціалу регіонів України [6]. Проте, нераціональна структура інвестицій у підготовку України до Євро-2012, зокрема незначна частка приватного капіталу та, як наслідок – надмірний тягар на центральний і місцеві бюджети, недостатнє поширення державно-приватного партнерства в цій сфері зумовила низький рівень ефективності вкладених інвестицій в інфраструктурні об'єкти Євро-2012. Більшість проблем розвитку туристично-рекреаційної сфери залишилися не вирішеними.

В загальному вигляді можна окреслити наступне коло проблем у сфері інвестування туристичної галузі Карпатського регіону:

- практично відсутні державні інвестиції в розвиток туристичної галузі;
- інвестиції в основному направлені на реконструкцію і будівництво глобальної інфраструктури;
- у комерційних банків немає достатніх оборотних коштів для фінансування великих проектів;
- недостатнє мікрофінансування та мікрокредитування підприємств малого бізнесу туристичної інфраструктури;
- низька обізнаність та зацікавленість у фінансуванні туристичного бізнесу як з боку міжнародних донорів так і з боку внутрішніх інвесторів;
- низька інвестиційна привабливість регіону та країни в цілому;
- відсутність контролю за розподілом податкових надходжень від туризму та аналізу їх можливого використання для фінансування розвитку галузі;
- неефективне використання міжнародних кредитів унаслідок складності процедури їх отримання і високих відсоткових ставок;
- відсутність механізму страхування та розподілу інвестиційних ризиків, особливо некомерційних;
- недосконала та неефективна система корпоративного управління, нерозвиненість фондового ринку, відсутність механізму захисту прав акціонерів;
- зважаючи на значну роль ЄС як торгового і інвестиційного партнера України необхідно почати роботу по наближенню норм національного інвестиційного законодавства до стандартів, прийнятих в ЄС.

Особливу роль в активізації інвестиційної діяльності повинно зіграти страхування інвестицій від некомерційних ризиків, розвиток інвестиційної інфраструктури та забезпечення досягнення національної згоди між різними владними структурами, соціальними групами, політичними партіями і іншими громадськими організаціями. Участь недержавних неприбуткових організацій у сфері залучення інвестицій може здійснюватись через створення інформаційно-посередницьких центрів, які займаються представленням проектів, пошуком зацікавлених інвесторів, моніторингом інвестиційного клімату, наданням консультативних послуг та розвитком людських ресурсів.

Необхідне вдосконалення адміністративних методів вирішення питань про стимулювання інвестицій. Найбільш перспективними в даному контексті є наступні кроки:

- вдосконалення адміністративного режиму регулювання ПІІ на регіональному рівні шляхом створення спеціалізованих підрозділів регіональних адміністрацій, відповідальних за роботу з потенційними інвесторами, вирішення питань реєстрації компаній з іноземними інвестиціями, процедурний супровід інвестиційних проектів і забезпечення механізмів вирішення спірних ситуацій, що виникають у зв'язку з реалізацією інвестиційних проектів на території України;
- встановлення в законодавстві уніфікованих критеріїв надання пільг, що передбачають чіткі умови, при дотриманні яких інвестор одержує пільги;
- мінімізація процедурного тягаря для інвесторів, пов'язаного з необхідністю нести різні типи витрат, пов'язаних з проходженням через регіональні конкурси проектів, реєстрацією регіонального представництва (філіалу), зміною засновницьких документів підприємства - реципієнта інвестицій, узгодження окремих аспектів проекту у владних інстанціях регіону, підтримкою роздільного обліку з метою виділення діяльності, пов'язаної з реалізацією інвестиційного проекту;
- створення спеціалізованих арбітражних судів для вирішення суперечок за участю іноземних інвесторів, виділення необхідних для функціонування відповідних судів фінансових ресурсів, а також посилення контролю за виконанням винесених судами ухвал.

Важливим напрямком розвитку туристичної інфраструктури та окремих видів туризму є створення особливих економічних зон туристично-рекреаційного типу [16, с. 167]. Передбачається, що такі зони, спираючись на взаємовигідну співпрацю і високопрофесійний підхід всіх суб'єктів, що беруть участь, забезпечить збільшення частки туризму і суміжних галузей у ВВП, забезпечать за рахунок цього диверсифікацію економіки, стимулюють розвиток депресивних районів Карпатського регіону з низьким промисловим потенціалом.

ВИСНОВКИ

Незважаючи на значне поживлення туристично-рекреаційної сфери в 2012 році, зумовлене проведенням Євро-2012 та значними внутрішніми інвестиціями в розвиток інфраструктури важливим завданням є утримання рівня та подальший розвиток туристично-рекреаційного комплексу на основі використання організаційно-економічного механізму. Ефективного використання наявного ресурсного потенціалу можна досягти шляхом запровадження комплексного управління туристичними ресурсами, туристичного районування, встановлення системи пріоритетів, як за видами туризму, напрямками фінансування, так і територіальних через аналіз їх ємності, гранично допустимих навантажень на туристичні об'єкти та оцінки впливу туристичної діяльності на навколишнє середовище.

Першочерговими залишаються питання розробки довгострокових програм розвитку регіону та їх фінансового забезпечення на основі побудови ефективної інвестиційної інфраструктури. Сучасна інвестиційна політика повинна успішно поєднувати регіональні, державні і міжнародні інтереси країни, забезпечивши при цьому і прогрес в соціально-економічному житті. Отже, йдеться про вибір правильного

стратегічного курсу в розвитку території, створення єдиного, збалансованого рекреаційного комплексу регіону, здатного забезпечити сталий розвиток туризму. Сталий розвиток туристично-рекреаційної сфери полягає у встановленні і підтриманні рівноваги між збереженням природних і історико-культурних ресурсів, економічними інтересами і соціальними потребами та розвитком туризму, а також, створенні сприятливих умов для формування якісного національного туристичного продукту.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про туризм», від 15 вересня 1995 р. Відомості Верховної Ради, 1995, № 31, ст. 241.
2. Боднар Л.Р. Напрями залучення інвестицій у розвиток туристично-рекреаційного комплексу Карпатського регіону [Електронний ресурс] / Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. - 2009. - Вип. 30. - Режим доступу: http://polyana.org.ua/statjya_napryamku_zaluchennya_1.html.
3. Влащенко Н.М. Розвиток санаторно-курортного комплексу регіону: соціально-економічний аспект: монографія / Н.М. Влащенко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. - Х. : ХНАМГ, 2012. - 151с.
4. Деркач Ю.В. Теоретико-методологічні засади державного управління санаторно-курортним потенціалом Карпатського регіону України // Держава та регіони, 2008. - № 1. - С. 81 – 85.
5. Євдокименко В.К. Регіональна політика розвитку туризму (Методологія, формування, механізми реалізації) / В.К.Євдокименко – Чернівці: Прут, 1996. – 288 с.
6. Євро-2012 як чинник модернізації регіональних економік : матеріали «круглого столу» 30 травня 2012 р. / за ред. Т. Г. Васильціва, В. І. Волошина. - Львів : Ліга Прес, 2012. - 164 с.
7. Зварич Р.С. Проблеми залучення іноземних інвестицій в туристично-привабливі регіони України: [монографія] / Р.С. Зварич. - Тернопіль : ТНЕУ, 2011. - С. 368.
8. Інвестиційні можливості туристичної сфери України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/PublicationsList.aspx?id=47>.
9. Кифяк В. Ф. Сфера рекреації та туризму як складова регіональної економічної системи / В. Ф. Кифяк // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. / Н.-д. екон. ін-т. - К., 2006. - № 11. - С. 116 – 119.
10. Конкурентні переваги територій у боротьбі з інвестиції / М. Дацишин., Р. Дацків, О. Микита та ін. - К., 2004. - Вип.4. - Інститут реформ. - 44 с.
11. Кравців В.С. Рекреаційна політика в Карпатському регіоні: принципи формування, шляхи реалізації / В.С. Кравців, В.К. Євдокименко, М.М. Габрель, М.В. Копач. - Чернівці: Прут, 1995. - 72с.
12. Кужель О. Інвестиційна привабливість країни: регіональний контекст [Електронний ресурс] / О.Кужель // Український регіональний вісник. - Режим доступу: http://www.academia.org.ua/index.php?p_id=78&id=26.
13. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг: геопросторові аспекти [Текст] / О.О. Любіцева. - К. : Альтерпрес, 2002. - 436 с.
14. Мацола В.І. Рекреаційно-туристичний комплекс України: [монографія] / В.І. Мацола. - Львів: ІРД НАН України, 1997. - 259 с.
15. Мігущенко Ю.В. Локальні туристично-рекреаційні комплекси як альтернативна модель активізації інвестиційної діяльності у туристичній галузі / Ю. В. Мігущенко // Стратегічні пріоритети. - 2008. - № 3 (8). - С.165-169.
16. Музиченко-Козловська О.В. Розвиток туристичної інфраструктури – визначальний чинник туристичної привабливості території / О.В.Музиченко-Козловська // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2011. - № 714. - С. 229-237.
17. Рошко Н.Б. Розвиток туристичної діяльності в Карпатському регіоні [Електронний ресурс] / Н.Б. Рошко // Вісн. Житомир. держ. технологічного ун-ту. - 2009. - №4. - (Серія «Економічні науки»). - Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/Vzhdtu_econ/2009_4/49.pdf.
18. Сухоруков А.І. Проблеми підвищення інвестиційної активності регіонів. // Економіка України. - № 8 (489), 2002, с. 26-34.
19. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія / Тетяна Іванівна Ткаченко. - 2-ге вид., випр. та доповн. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. - 463 с.

Одержано 11.02.2013 р.